

การเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็น ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ

แดนชัย ไชวพิเศษ

นิติกรชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยอำนาจ
อธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี
และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐสภาจึงเป็นสถานที่สมาชิกผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
ได้นำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการประชาชน มาอภิปรายในรัฐสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรี ตลอดจน
หน่วยงานของรัฐ ได้รับรู้และนำไปแนวทางการแก้ไขตามความต้องการของประชาชนต่อไปซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง
ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
เพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติในปัญหาสำคัญ
ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินคณะรัฐมนตรี

ความหมายการเปิดอภิปรายทั่วไป

คำว่า “เปิดอภิปรายทั่วไป” (General Debate) หมายถึง กระบวนการทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง
ซึ่งเปิดให้มีการพิจารณาและปรึกษาเรื่องสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของชาติ รวมทั้งประเด็น
ปัญหาทางการเมืองในที่ประชุมสภา ซึ่งสมาชิกทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในกระบวนการทางการเมือง
ดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องอภิปรายแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด ด้วยความเป็นอิสระและ
เที่ยงธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง

คำว่า การอภิปรายทั่วไป หมายถึง การอภิปรายที่สมาชิกทุกคนของสภามีส่วนร่วมในการอภิปรายและ
แสดงความคิดเห็น อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (คณิน บุญสุวรรณ, 2556)

กล่าวคือการอภิปรายทั่วไปมี 2 รูปแบบคือ

1. การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจมี 2 ลักษณะ โดยทั่วไปการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป
เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจจะกระทำได้เฉพาะการประชุมสภาผู้แทนราษฎร คือ
  - การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี
  - การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล
2. การอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติมี 3 ลักษณะ โดยทั่วไปการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป
โดยไม่มีการลงมติจะกระทำในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุม
วุฒิสภา แล้วแต่กรณี

- การเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ
- การเปิดอภิปรายทั่วไปในสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ
- การเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ มีจำนวน 7 ฉบับ ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492

“มาตรา 132 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511

“มาตรา 129 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517

“มาตรา 185 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

4. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521

“มาตรา 153 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภา ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538

“มาตรา 171 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

“มาตรา 213 ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

7. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

“มาตรา 179 ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

สถิติการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติ มีจำนวน 10 ครั้ง ดังนี้

1. การเปิดอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2493 สมัย จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการอภิปรายทั่วไปเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภา ในเรื่องนโยบายของรัฐบาลที่จะส่งทหารไปช่วยสหประชาชาติรบเกี่ยวกับสงครามกลางเมืองระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558ก)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 8/2493 ชุดที่ 1 วันเสาร์ที่ 22 กรกฎาคม 2493

2. การเปิดอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2540 สมัยพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภา ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศอันเป็นผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ จนมีผลกระทบต่อระบบการเงินการคลังของประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติและได้เข้าร่วมกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ มาตรการเหล่านี้ต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนราชการทุกฝ่ายและสมาชิกรัฐสภา เพื่อดำเนินการให้เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558ข)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 1/2540 (สมัยสามัญครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ 28 สิงหาคม 2540

3. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2548 สมัยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภา ในเรื่องการแก้ไขปัญหาคาสิโนและการแก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยที่รัฐบาล

มีนโยบายแก้ไขปัญหาคความยากจนให้หมดไปและได้ดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องมาโดยตลอดอันเป็นเหตุให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขในระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าคนจนมีสัดส่วนลดลงจาก 8.9 ล้านคนในปี 2543 เหลือ 6 ล้านคนในปี 2547 แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่และอาจเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาคความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรัฐบาลก็ได้ใช้นโยบายเข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาเป็นหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหาใน 3 จังหวัด ดังกล่าวมาโดยตลอด ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555ก)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 4/2548 (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ 30 มีนาคม 2548 และครั้งที่ 5/2548 (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ 31 มีนาคม 2548

4. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2551 สมัยนายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นการอภิปรายทั่วไปเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภา ในเรื่องที่ได้มีกลุ่มบุคคลรวมตัวกันเข้ายึดสถานที่ราชการและหน่วยงานของรัฐหลายแห่ง ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง ซึ่งขณะนี้สถานการณ์ดังกล่าวยังคงดำรงอยู่ และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นอันเป็นอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้นเพื่อเป็นการร่วมกันในการแสวงหาแนวทางหรือหนทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสันติวิธี ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันจะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2551)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 1/2551 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอาทิตย์ที่ 31 สิงหาคม 2551

5. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2552 สมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในเรื่องสถานการณ์เกี่ยวกับที่มีกลุ่มบุคคลก่อความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง อันเป็นอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดิน จนทำให้รัฐบาลต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี อำเภอบางปะอิน อำเภอบางปะอิน อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ อำเภอธัญบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก อำเภอลำลูกกา อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และอำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม้รัฐบาลจะได้คลี่คลายสถานการณ์ลงไปได้แล้วแต่สมควรจะรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2552ก)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 6/2552 (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ 22 เมษายน 2552 ถึงวันศุกร์ที่ 24 เมษายน 2552

6. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2552 สมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ได้จากการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีแนวทางการแก้ไข

รวม 6 ประเด็น คือ ประเด็นการยุบพรรคการเมืองและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมือง (มาตรา 237) ประเด็นที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 93 ถึง มาตรา 98) ประเด็นที่มาของสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา 111 ถึงมาตรา 121) ประเด็นการทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา 190) ประเด็นการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 265) และประเด็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา 266) ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2552ข)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 3/2552 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ 16 กันยายน 2552 และ วันพฤหัสบดีที่ 17 กันยายน 2552

7. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2554 สมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในเรื่องกรณีปัญหาภัยพิบัติอันเนื่องมาจากอุทกภัย ที่ส่งผลกระทบต่อให้ประชาชนได้รับความเดือนร้อนอย่างมาก รวมทั้งทำให้ภาคอุตสาหกรรมบางส่วนต้องหยุดชะงัก อันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งอยู่ในความสนใจโดยทั่วไปของประชาชน และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัย และกำหนดแนวทางในการฟื้นฟูอันเนื่องมาจากอุทกภัย สมควรที่จะได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554ก)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 3/2554 (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ 11 พฤศจิกายน 2554 และวันเสาร์ที่ 12 พฤศจิกายน 2554

8. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2554 สมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีโดยขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งมาตรการชั่วคราวของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ในกรณีปราสาทพระวิหาร พร้อมทั้งแนวทางในการดำเนินการ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน สมควรที่จะได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2554)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 5/2554 (สมัยสามัญทั่วไป) วันอังคารที่ 15 พฤศจิกายน 2554

9. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2555 สมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อพิจารณาเรื่องการอนุญาตให้องค์การบริหารการบินและอวกาศแห่งชาติสหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินโครงการศึกษาการก่อตัวของเมฆที่มีผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Composition, Cloud, Climate Coupling Regional Study – SEAC₄ RS) ในประเทศไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นว่า สาระสำคัญของหนังสือของสถานเอกอัครราชทูตอเมริกาและร่าง

หนังสือของกระทรวงการต่างประเทศกรณีโครงการศึกษาการก่อตัวของก้อนเมฆที่มีผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทย ประกอบกับคำชี้แจงของนักวิชาการฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าหนังสือดังกล่าวเป็นความร่วมมือทางวิชาการในการศึกษาวิจัย และรวบรวมข้อมูลที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ในด้านการพยากรณ์อากาศที่ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์ในการป้องกันและเตือนภัยล่วงหน้า แต่เนื่องจากยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเรื่องดังกล่าวอาจกระทบต่อการรักษาผลประโยชน์ของประเทศ และความมั่นคงกับประเทศในภูมิภาคได้ดังนั้น เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้มีโอกาสชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมตลอดถึงข้อกล่าวหาและข้อกังวลต่าง ๆ ให้เป็นที่ชัดเจน ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555ข)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 1/2555 (สมัยสามัญทั่วไป) วันอังคารที่ 2 ตุลาคม 2555

10. การอภิปรายทั่วไปในปี พ.ศ. 2556 สมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ได้พิจารณาเห็นว่า คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดีปราสาทพระวิหาร (เกี่ยวกับพื้นที่บริเวณปราสาทพระวิหาร) เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน สมควรที่จะได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556)

รัฐสภาได้พิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 17 (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ 13 และวันพฤหัสบดีที่ 14 พฤศจิกายน 2556

บทสรุป

การอภิปรายทั่วไปมี 2 รูปแบบคือ 1.) การอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจจะกระทำเฉพาะการประชุมสภาผู้แทนราษฎร 2.) การอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติจะกระทำในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการประชุมวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติมีจำนวน 7 ฉบับ

สถิติการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติมีจำนวน 10 ครั้ง

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มีการลงมติเป็นการเปิดอภิปรายเพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้นำข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้มีข้อมูลในการบริหารราชการแผ่นดินในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งบางที่คณะรัฐมนตรีอาจมีข้อมูล

ไม่เพียงพอประกอบในการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนบางเรื่องจำต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของสมาชิก
รัฐสภาที่มีความใกล้ชิดกับพื้นที่และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จึงจำเป็นต้องให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไป
ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่มี
การลงมติต่อไป

บรรณานุกรม

- คณิน บุญสุวรรณ.(2556). **ตอนที่ 8 “เปิดอภิปรายทั่วไป”**. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2558
จาก <http://www.kaninboonsuwan.com/terminology/ct008.html>
- ดวงรัตน์ เล้าหัดตพงษ์ภุรี. (2554). **การเปิดอภิปรายทั่วไป**. สืบค้นจากฐานข้อมูลกลุ่มงานบริการวิชาการ 1
สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2551). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2551-2554**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/2551-2554/dspa083151-01.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2552ก). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2551-2554**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/2551-2554/dspa042252-01.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2552ข). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2551-2554**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/2551-2554/dspa091652-01.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2554ก). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2554-2556**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/dspa111154-01.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2554ข). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2554-2556**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/dspa111154-02.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555ก). **สถิติการเปิดอภิปรายทั่วไป ปี2540-ปัจจุบัน**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliamentreport/download/stat/debate.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555ข). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2554-2556**.
สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/dspa100255-04.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556). **การประชุมร่วมกันของรัฐสภา 2554-2556**. สืบค้น 24
พฤศจิกายน 2558 จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_sapa/dspa111356-01.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558ก). **ประมวลข้อมูลรายงานการประชุมการอภิปรายทั่วไป
ในรัฐสภา พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน.** สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก
<http://library2.parliament.go.th/giventake/debate2.html>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558ข). **ประมวลข้อมูลรายงานการประชุมการอภิปรายทั่วไป
ในรัฐสภา พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน.** สืบค้น 24 พฤศจิกายน 2558 จาก [http://library2.parliament.go.th/
giventake/debate2.html](http://library2.parliament.go.th/giventake/debate2.html)